

<https://www.printo.it/pediatric-rheumatology/CZ/intro>

Juvenilní idiopatická artritida

Verze č 2016

1. CO JE JIA

1.1 Co je to?

Juvenilní idiopatická artritida (JIA) je chronické onemocnění charakterizované přetrvávajícím zánětem kloubů. Typickými známkami zánětu kloubu je jeho bolest, otok a omezená funkce. Termín "idiopatická" vyjadřuje, že dosud neznáme přesnou příčinu tohoto onemocnění. Začátek projevů nemoci před dosažením věku 16 let je označen termínem "juvenilní".

1.2 Co je chronické onemocnění?

Onemocnění se stává chronickým pokud jeho léčba nevede bezprostředně k plnému uzdravení, ale pouze ke zmírnění jeho projevů a laboratorních nálezů.

To také znamená, že v době stanovení diagnózy není možné předpovědět, jak dlouho bude dítě stonat.

1.3 O jak časté onemocnění se jedná?

JIA je relativně vzácné onemocnění, které postihuje 1-2 děti z 1000.

1.4 Jaké jsou příčiny JIA?

Imunitní systém člověka chrání tělo před různými mikroby jako jsou viry nebo bakterie. K této činnosti využívá své schopnosti rozlišit cizorodé a škodlivé částice, které mají být zničeny, od tělu vlastních.

Předpokládá se, že chronický zánět kloubu je důsledkem nesprávné

odpovědi našeho imunitního systému, který částečně ztratí schopnost odlišit "cizí" od "vlastních" buněk a díky tomu dochází k zánětu, zejména kloubů. Z tohoto důvodu jsou nemoci jako JIA nazývány "autoimunitními", což znamená, že imunitní systém reaguje proti vlastnímu tělu.

Nicméně jako u většiny chronických zánětlivých onemocnění není přesný mechanismus způsobující JIA plně objasněn.

1.5 Je JIA dědičnou chorobou?

JIA nepatří mezi dědičná onemocnění, nemůže být přenesena z rodičů na jejich děti. Nicméně se předpokládá, že některé genetické faktory, dosud z velké části neobjasněné, mohou predisponovat jednotlivé jedince k této chorobě. Odborníci se shodují na tom, že onemocnění je výsledkem kombinace genetické predispozice a vystavení zevním faktorům (pravděpodobně infekčním). I když se uvažuje o genetické dispozici, postižení dvou dětí v jedné rodině je velice vzácné.

1.6 Jak je JIA diagnostikována?

Diagnóza JIA je založena na přítomnosti přetrvávající artritidy a pečlivém vyloučení jakékoliv jiné choroby prostřednictvím zhodnocení anamnézy, fyzikálního vyšetření a laboratorních testů.

Diagnózu JIA stanovíme, pokud onemocnění začalo před 16. rokem věku, obtíže trvají déle než 6 týdnů a jsou vyloučeny všechny ostatní možnosti působící artritidu.

Důvodem, proč můžeme diagnózu JIA stanovit až po 6 týdnech, je vyloučení jiných forem akutního zánětu kloubů, jako jsou ty, které se objevují po různých infekcích. Termín JIA zahrnuje všechny formy přetrvávající artritidy nenámého původu s časnou manifestací v průběhu dětství.

JIA zahrnuje různé formy artritidy, které byly identifikovány (viz níže)

1.7 Co se odehrává v kloubech?

Vnitřní výstelka kloubního pouzdra, označovaná jako synoviální membrána, se stává silnější, je vyplněná zánětlivými buňkami a tkáně a produkuje zvýšené množství synoviální tekutiny uvnitř kloubu. To je důvodem otoku, bolesti a omezené hybnosti kloubu. Charakteristický

znak kloubního zánětu je ztuhlost, která se objevuje po delším období klidu, což je především v ranních hodinách (ranní ztuhlost)
Dítě se často snaží zmírnit bolest držením kloubu v pokrčené pozici, kterou také nazýváme "antalgickou" pozicí, což vyjadřuje skutečnost cíleného snížení bolesti v této poloze. Pokud je kloub v této pozici udržován delší dobu (obvykle více než 1 měsíc) dochází ke zkrácení (kontraktuře) svalů a šlach a k vývoji tzv. flekční deformity.
Pokud není zánět správně léčen, může způsobit poškození kloubu dvěma hlavními mechanismy: synoviální membrana zesílí a zduří (vytvořená zánětlivá tkáň se označuje jako synoviální panus) a uvolní různé chemické látky, které zapříčiní úbytek kloubní chrupavky a kosti. Dlouhotrvající antalgická poloha působí svalovou atrofii (ztrátu hmoty svalů), zkrácení nebo retrakci svalů a měkkých tkání, které vedou k flekčním deformitám.